Nor. 52.

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek dnia 1. Lipca 1814.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Zawarcie pokoiu i powrót N. Cesarza i Króla, naszego naymiłościwszego Pana do stolicy, obchodzono tu z naywiększą uroczystością, która odbyła się d. 29. z. m. według wydanego od Rządu programmatu.

O godzinie 10téy zrana uderzono we dzwony po wszystkich Kościołach w mieście i na przedmieściach, a uroczysta processya szła z Kościoła XX. Dominikanów do Archikatedry w następuiącym porządku: 1) Wszystkie cechy i konfraternie mieyskie z swoiemi chorągwiami. 2) Młodzież szkół normalnych ze swoimi Nauczycielami. 3) Panienki sieroty, edukuiące się u Sióstr Miłosierdzia, z Mistrzyniami swoiemi. 4) Młodzież szkół gimnazyalnych ze swoimi Professorami i Prefektem. 5) Uczniowie C. K. Liceum. 6) Seminarium jeneralne obrządku Łacińskiego i Greckiego. 7) Duchowieństwo wszystkich znayduiących się tu klasztorów. 8) Magistrat głównego miasta Lwowa wszystkich 3 Oddziałów ze swoimi Prezesami. 9) Senat Akademicki C. K. Liceum. 10) Duchowieństwo parafiialne mieyskie i przedmieyskie. 11) Oddział pułku ułanów Cesarza. 12) Kanonicy katedralni obrządków Łacińskiego, Greckiego i Ormiańskiego. 13) JW. JX. Jan Symonowicz, Arcy-Biskup Ormiański, J. C. K. Apostolskiéy Mości aktualny tayny Radca, iako celebruiący. 14) Wszystkie C. K. Władze, Instancye i Urzędy z Przełożonymi swoimi, C. K. Jeneralicya i C. K. korpus Officerów, oraz znakomici Obywatele Galicyyscy. 15) Oddział pułku ułanów Cesarza.

Cały ten orszak szedł pomiędzy dwoma szeregami, które od Kościoła XX. Dominikanów, aż do Archikatedry tworzyły milicye mieyskie, tudzież C. K. batalion załogowy. Przed Kościołem archikatedralnym paradowała kompaniia C. K. pułku de Ligne.

W Kościele metropolitalnym odprawiła się W. Msza ze stosowną w języku Niemieckim mową, potém zaś zaintonował JW. JX. Arcybiskup Ormiański pochwalny himn Ambrożego, po którym śpiewano na chórze pieśń: „Boze zachoway Franciszka Cesarza!"

Podczas téy uroczystości, paraduiące C. K. Woysko i Milicye mieyskie dały kilkakroć razy z ręczney broni ognia, na który działa odpowiadały.

JW. Wice-Prezydent Wysokiego kraiowego Rządu Galicyyskiego, Jerzy Oechsner, Kawaler orderu S. Leopolda, i JW. Jenerał iazdy Baron Kienmayer, tymczasowy Dowodzca w Galicyi, dali dnia tego wielkie obiady, na których spełniano toasty za drowie i pomyślność N. Cesarza, N. Cesarzowéy i N. Cesarskiéy Familii.

Wieczorem grane było w mieyskim teatrze przez Aktorów Sceny Niemieckiéy przy rzęsistém woskowem oświeceniu i przed świetném zgromadzeniem stosowne do uroczystości drama: *Fryderyk Austryacki.* Nim się sztuka zaczęła, śpiewano pieśń: „Boże zachoway Franciszka Cesarza" przed ozdobionym portretem N. Pana, który Publiczność uyrzawszy, uczucia swoie powszechnemi, kilkakroć ponowionemi okrzyki: „Niech żyie!" wynurzyła.

W nocy oświecono wszystkie gmachy publiczne w sposób dostoyności Rządu odpowiadaiący. Całe miasto i przedmieścia takoż rzesisto oświecone były. W wielu domach widać było stosowne do uroczystości transparenta i napisy w różnych językach.

Szczupłość mieysca w téy Gazecie nie dozwala nam umieścić niektórych celuiących napisów, iednakże nie możemy przemilczéć o następuiących:

Dóm (obecnego teraz w Wiédniu) JW. Gubernatora oświeconym był okazale. Pod ozdobionym portretem N. Pana, wyobrażaiącym Osobę Jego w przyrodzonéy wielkości, iaśniał następuiący napis:

Fides, justitia, pietas, concordia, virtus,
Conciliant pacem hanc, spondentquae veram.

Magistrat zaś tuteyszy wystawił na rynku na znak powszechnéy radości wielką i piękną bramę tryumfalną, która lampami rzęsiście oświeconą była. Na główney facyacie na samym szczycie, wyobrażonym był N. Pan w todzę Cezarów siędzący na tryumfalnym wozie; pod tém i nad unoszącym się Ces. Austryackim Orłem iaśniał w transparencie następuiący napis w stylu lapidarnym:

Cæsar. Augustus.
Orbe. Pacato.
Triumphales. Jungit.
Triumphum. Agens.
A seculis. Unicum.

Prawa strona wyobrażała sławę z napisem:

Gloria. Clementiæ. Cujus.
Augustior. Gloriosior.
Triumphorum. Myriadibus.

Lewa pokoy z napisem:

Pace. Restituta.
Manente.
Munita.
Ictis. Foederibus. Firma.

Tylna facyata wyobrażała na szczycie także tryumfuiącego Cesarza z napisem:

Civium. Gratus.
In. Augustum. Patrem.
Animus.
Addictissimus.
Devinctissimus.

Z prawéy zaś strony był pod pokoiem napis:

Pacis. Uberrimus.
In. Omnes.
Redundat. Spargitur.
Fructus.

Z lewéy pod sławą napis:

Provincia. Gloriæ.
Quælibet. Particeps.
Urbs. Hæc. Quam. Inviserat.
Franciscus. Olim.
Colit. Coletque.
Intimis. Pectorum. Adytis.
Exemplaris. Principum.
Aeternam. Memoriam.

Mieszkańcy tuteysi wyznania Moyżeszowego oświecili także rzęsisto dwie główne synagogi i wystawili tryumfalne bramy z Orłami Cesarskiemi i stosownemi napisami.

Na galeryi wieży ratuszney i bramy tryumfalnéy mieyskiéy grała na przemiany muzyka. Wszystkie ulice napełnione były w późną noc wesołymi widzami.

Naypięknieysza pogoda we dnie i wnocy sprzyiała téy uroczystości.

Z Wiédnia. — Pod tym artykułem zawiéra Gazeta Wiédeńska z powodu zawartego pokoiu następuiące uwagi:

„Pokóy z Francyą iest nayważnieyszym i stanowczym krokiem do przywrócenia powszechnéy spokoyności w Europie. Jest on dziełem dobrze wyrachowanych planów i bohatyrskich usiłowań, na które w dzieiach dwóch lat ostatnich spadnie blask nigdy nie przyćmiony. Powraca Francya przez ten traktat do granic, stawiaiących ią z innemi wielkiemi Mocarstwami Europeyskiemi w prawdziwey równowadze, i zatrzymuie, wyrzekaiąc się wszelkich niesprawiedliwych nabytków, stopień wpływu i potęgi, którego potrzebuie, aby dobroczynnie działać mogła na ogół. Ukończone iuż to wielkie dzieło; ktożby teraz ieszcze na to, co do czynienia pozostaie, i na przyszłość nie spoglądał mężnie i z zaufaniem? Spełnią się nadzieie i życzenia świata. W obecnych potrzebach, i w pamięci cierpień przeszłych, iest rękoymia szczęśliwego czasu. Nie masz Kraiu w Europie, któryby nie miał głębokich ran do zagoienia. Zadały ie naprzód ślepa żądza nowości, zuchwałe dażenie do mniemanéy doskonałości, i pogarda odwiecznych, a nigdy bezkarnie nieprzestąpionych zasad; rozpostarły ie potém okropnie dzikie namiętności, śmiałe zbrodnie i pasmo nieszczęść, którym żadna siła, ani mądrość ludzka zapobiedz nie mogły. Gdy nakoniec złe miarę przebrało, nastąpiło zbawienie. Dzięki Panuiącym, którzy dalecy od próżney żądzy sławy, od ślepego roziątrzenia i niegodnéy słabości, równie dalecy także od rozpaczy i zuchwałości, w szczęśliwém połączeniu sił swoich szukali i znaleźli sposoby ratunku! Błogo Ludom, które przez wierność Monarchóm i Oyczyznie, tudzież przez wspaniałe wszelkiego rodzaiu ofiary, przyśpieszyły zwycięztwo słusznéy sprawie! Błogo walecznym Woyskom, które w szlachetnem współubieganiu się dowiodły, co mogą połączone chęci i działania, co śmiało może, gdy idzie o rzecz naydroższą,

łość w każdem przedsięwzięciu, pogarda niebezpieczeństwa, mocne uczucie honoru i niewzruszona wytrwałość!"

Wiadomości zagraniczne.

F r a n c y a.

Oto iest (*wspomniana w przeszłym Nrze Gazety naszey*) mowa, miana w pałacu Ciała prawodawczego przez Kanclerza Francyi:

Mości Panowie Senatorowie! Mości Panowie Deputowani z Departamentów!

„Dowiedzieliście się WPanowie od samego N. Pana o iego oycowskich uczuciach i zamiarach; co ieszcze w tey mierze wiedzieć wam potrzeba, przełożą wam teraz Ministrowie Królewscy. Iest rzeczą podnoszącą serce, widzieć Króla, którego same cnoty wzbudzaią uszanowanie, z berłem w iedney ręce, a drugą podaiącego swoiemu przez 25 lat wszelkiemi cierpieniami uciskanemu Ludowi pokóy, a z nim oraz przekształconą Konstytucyę, przez którą wszelkie rozterki stron załatwione, a każdemu oddana będzie słuszność."

„Już od dawnego czasu Monarcha nasz przywołany był na tron Przodków swoich. Gdy dostąpił korony, Francya fałszywemi prawidłami obłąkana, w sobie niezgodna, pozornym obrazem wolności omamiona, duchowi stronnictwa poruczona, była teatrem naywścieklejszych zdrożności i nayokropnieyszego nieładu. Doświadczywszy różnych gatunków Konstytucyi, iedney po drugiey, wraca się nareszcie do oycowskiego Rządu, pod którym przez 14 wieków była szczęśliwą."

„Prawica Naywyższego zgruchotała olbrzymią potęgę, pod którą uległa była Europa; leżą pod zapadłemi rozwalinami pozostały się przynaymniey ieszcze zasady dawney Monarchii Francuzkiey."

„Na tym świętym fundamencie ma teraz bydź wystawiona nowa budowa, któréy plan przezornie ułożony długo się oprze skutkóm czasu, a przeciwko któremu swowola mieszkańców tak łatwo niczego nie dokaże. Król do tey budowy założył teraz kamień węgieloy, a ten ma i musi mieć punkt środkowy, około którego my wszyscy się zbieramy. Nigdy żaden Król bardziey od naszego nie zasłużył na to, żeby mu okazano posłuszeństwo i przywiązanie. Nie przez woysko, nie, ale przez iednomyślne życzenie Ludu odzyskał ón Kraie swoie; nie orężem, ale miłością Ludu zwyciężył ón wszystkie partye, ponieważ wszystkich serca pozyskać umiał."

„W zupełném posiadaniu swego dziedzicznego prawa do tego Królestwa, chce ón wszelako obiąć użyczoną mu od Boga i od Przodków iego naywyższą władzę z ograniczeniami, iakie sam sobie przepisał."

„Nie myśli ón wcale uwolnić się od zbawiennych ograniczeń, zwłaszcza, gdy takowe ograniczenia iuż pod tą, iuż pod inną formą i nazwiskiem, w Konstytucyach Państwa Francuzkiego od dawna mieysce miały. Zamiast niegdyś zwykłych, poczynił ón teraz taki podział władz, iż prawa Narodu i sprawa Władcy wzaiemnie zabezpieczona, do powszechnego dobra kierowana będzie. Według iego wyobrażenia, cały Naród składa wielką familię, nad którą Rządca naywyższą oycowską sprawuie władzę. W tey myśli Konstytucya, którą Narodowi daie, zastosowana do życzeń i potrzeb iego, opiera się na obecnym stanie ludzi i rzeczy."

„Przyięcie, iakiego Król powracaiąc do Francyi, wszędzie tak od woyska iako też od mieszkańców doznał, dało mu poznać, że Francuzi z przyrodzenia są przywiązani do Konstytucyi monarchiczney, uważaiąc ią za tarczę szczęśliwości swoiey. Dla tego też właśnie Król nie obawia się, aby między nim a Narodem wszczęło się iakie niedowierzanie, owszem tuszy sobie, że miłość i zaufanie wzaiemnie ich połączą."

„Francya potrzebuie Naczelnika, któryby był w stanie bronienia, ale nie uciemiężania oney. Król ze swoiey strony potrzebuie Poddanych, którzyby do niego przez miłość i wierność przywiązani byli, a którzy w obliczu prawa wszyscy wolni i równi sobie bydź powinni. Powaga Królewska powinna bydź dosyć mocna dla dania odporu każdey poiedyńczey partyi, dla utrzymania w karbach każdey swowolney kupy, i dla pokonania każdego nieprzyiaciela spokoyności publiczney i dobra powszechnego."

„Naród ze swoiey strony może żądać zabezpieczenia się od rozmaitych bezprawiów, których ucisku aż nadto doświadczył!"

„Po tak długich i liczných zaburzeniach, obecny stan Kraiu wymaga szczególnieyszych środków przezorności, tudzież ofiar dla zapobieżenia nienawiści i wybuchnieniom

zemsty, dla zapewnienia każdemu posiadania tego, co może nazwać swoiem, słowem, dla nakłonieniu wszystkich Francuzów do wspaniałomyślnego zapomnienia przeszłości, i poiednania się powszechnego."

„Z nieustannym względem na te wielkie cele, w tym prawdziwie oycowskim duchu ułożony iest Akt konstytucyyny, który teraz na rozkaz J. K. Mości byłemu Senatowi i ustaiącéy teraz Radzie prawodawczéy mam przełożyć. Senat skończył poniekąd urzędowanie swoie w téy saméy chwili, gdy upadła władza, która go utworzyła. Rada prawodawcza, któréy Członki po części według ich odwołania iuż przestaią bydź czynnemi, bez wyraźnego zezwolenia Królewskiego nie ma żadnego prawa do dalszych obrad; z tém wszystkiém, tak Członki Senatu iako i Rady prawodawczéy pozostaią prawnie obranemi Notablami Państwa. Dla tego też Król przy ułożeniu Konstytucyi naradzał się z Wydziałem obudwóch, wezwawszy na tę radę takich Członków, których obie zgromadzenia w podobnych okolicznościach za naygodnieyszych zaufania swego osądziły. Wszakże, nienadaremnie zasięgał ich rady, albowiem mądrym ich uwagom przypisuie Król nieieden potrzebny dodatek, nieiedno istotne ograniczenie."

„Tym sposobem, nowa Konstytucya iest wspólném dziełem wyznaczonéy do ułożenia iéy Kommissyi, i wezwanych do niéy Członków Senatu i Rady prawodawczéy. Od tych iednomyślnie przyiętą została. Ma ona WPanom bydź przeczytana, potém odesłana do obu Izb przez Konstytucyę ustanowionych, a nareszcie udzielona wszystkim Władzom sądowniczym i cywilnym."

„Nie wątpię, Mości Panowie, że ta konstytucya pozyska wasze zatwierdzenie, i że wnet rozniesie się z stolicy aż do ostatnich granic Królestwa."

Podał potém Kanclerz Ministrowi Stanu następuiące Oświadczenie Króla względem nowego Aktu konstytucyynego, które ten Minister czytał w tych słowach:

Ludwik XVIII. Król Francyi i Nawarry &c. &c.

Opatrzność Boska przywołuiąc Nas po długiey niebytności, wkłada na Nas trudne obowiązki. Pokóy był naypierwszą potrzebą Poddanych Naszych. Pracowaliśmy około niego bez ustanku, i teraz podpisanym został pokóy, iakiego Francya i cała Europa potrzebowały. Obecny stan Królestwa wymagał nowéy Konstytucyi dla Kraiu. Przyrzekliśmy ułożyć ią, i będzie teraz ogłoszona. Zważyliśmy, iż gdy we Francyi wszelka władza publiczna na osobie Króla polega; iż gdy przodkowie wasi nie wahali się zmieniać iéy wykonania stosownie do rozmaitych potrzeb czasu; iż gdy tym sposobem gminy pod Ludwikiem Grubym zyskały uwolnienie od poddaństwa; iż gdy pod Ludwikiem S. i Filippem Pięknym prawa te potwierdzone i pomnożone zostały; iż gdy przez Ludwika XI., Henryka II. i Karola IX. sądownictwo zostało zatwierdzone, i gdy nakoniec, Ludwik XIV. przez wiele urządzeń, których mądrości nic nie przewyższyło, wszystkie prawie części Administracyi publicznéy zakreślił, rozumiemy przeto także, iż stosownie do przykładu Królów Przodków Naszych możemy oznaczyć działania pomnażaiącego się zawsze oświecenia, nowe stosunki, iakie ten postęp w społeczeństwie zrządził, kierunek, iaki duchowi ludzi od pół wieku przez to był nadany, i głęboko sięgaiące odmiany, które przez to nastąpiły. Dostrzegliśmy w życzeniu Poddanych Naszych, tyczącem się nowéy Konstytucyi, wyraz istotnéy potrzeby; lecz czyniąc temu żadosyć, przedsięwzięliśmy oraz wszelkie środki, aby ta Konstytucya była godną Nas i Ludu, którym rządzić mamy sobie za chlubę. Z Kommissarzami Rady naszéy połączyli się rozumni Mężowie pierwszych Władz kraiowych dla pracowania nad tem ważném dziełem.

Uznawszy zasadę, że Konstytucya wolna i monarchiczna odpowiadać powinna oczekiwaniu oświeconéy Europy, nie możemy też zapomnieć, że pierwszą Naszą powinnością dla dobra Ludów Naszych iest ta, abyśmy prawa i zaszczyty Korony naszéy w całéy ich czystości utrzymali. Mamy nadzieię, że Ludy Nasze, nauczone doświadczeniem, przekonały się o tém, że naywyższa Władza Kraiu nadać może wszystkim swym ustanowieniom ową tylko dzielność i majestat, któremi sama iest uposażona, i że przeto, gdy mądrość Królów w niezmuszonym iest związku z życzeniami ich Ludów, takowy Akt Konstytucyi długotrwaiącym bydź może; gdy przeciwnie tam, gdzie zuchwałość i gwałt przynaglaią Rząd słaby do ulegania, wolność publiczna, na równe iak tron sam, narażona iest niebezpieczeństwo.

Szukaliśmy zasad Naszego nowego Aktu Konstytucyi [w charakterze Francuzkim i w szanownych pomnikach zeszłych wieków.

Uprzedliśmy więc w przywróceniu Parów Królestwa prawdziwe narodowe ustanowienie, przez które wszelka pamiątka przeszłości łączy się ze wszystkiemi nadzieiami, a dawny i nowy czas mocnym spoiony się węzłem. Przez Izbę Deputowanych, chcieliśmy zastąpić dawne Zgromadzenia na polu w miesiącach Marcu i Maiu*), tudzież Izbę trzeciego stanu, które wszystkie tyle dały dowodów gorliwości o dobro Ludu, tudzież wierności i uszanowania dla swych Królów.

Usiłuiąc tym sposobem sprostować na nowo ogniwa łańcucha przez smutne wypadki pogięte, staraliśmy się przytém zatrzeć w pamięci Naszéy wspomnienie wszystkich nieszczęść, których Oyczyzna w czasie nieobytności Naszéy doświadczyła, i pragniemy, ażeby to równie łatwo uskutecznioném bydź mogło w księdze dzieiów świata. Uszczęśliwieni powrotem na łono wielkiéy Naszéy Familii, mniemaliśmy, iż wieloletnim dowodóm miłości iéy przez to naylepiéy odpowiemy, gdy do nich przemówiemy słowami pokoiu i pociechy. Naydroższe życzenie serca Naszego iest, ażeby się wszyscy Francuzi kochali iako bracia, i żeby żadna gorszka pamięć nie zasmucała téy spokoyności i pewności, które zaręczyć ma wam Akt uroczysty, nadany wam od Nas w dniu dzisieyszym.

Pewni Naszych dobrych zamiarów i czystości Naszego sumnienia, obowiązuiemy się niniéyszém w obliczu tego Zgromadzenia bydź wiernymi téy nowéy Konstytucyi, i zachowuiemy sobie poprzysiądz iéy utrzymanie przy innym uroczystym obrządku przed ołtarzem tego, który na iednéyże szali waży Królów i Narody.

*) *Pod dawnymi Królami Francyi, równie iak pod Następcami Karola, zbierali się wolni Mężowie Narodu w miesiącach Marcu i Maiu, dla naradzenia się względem spraw publicznych, i stanowienia w nich wspólnie z ograniczonymi wtenczas Rządzcami. Te liczne, i wielkiego nakładu wymagaiącego Zgromadzenia, ustąpiły mieysca* Zgromadzeniu znakomitszych Lenników, *a nakonice* Zgromadzeniu Stanów Państwa, *do których należeli także Deputowani z miast, a które to Zgromadzenia od czasu Ryszeliego zupełnie zniesionemi zostały; w czasie rewolucyi zbierały się niekiedy* Prowincyonalne Stany.

Z tych powodów zezwoliliśmy i nadaliśmy w wieczne czasy Poddanym Naszym, dobrowolnie i wolném wykonaniu władzy naszéy Królewskiéy, w imieniu Naszém i Następców Naszych, następuiący Akt konstytucyyny:

Akt Konstytucyi Francuzkiéy.

Ogólne Prawa Francuzów.

Art. 1) Wszyscy Francuzi są równi w obliczu Prawa, iakiby bądź mieli tytuł i stopień. — 2) Wszyscy bez różnicy przykładaią się do ciężarów publicznych stosownie do maiątku. — 3) Wszyscy bez różnicy osięgać mogą urzędy cywilne i woyskowe. — 4) Osobista ich wolność również iest zabezpieczona. Nikt nie może bydź ścigany, ani więziony, wyiawszy w przypadkach prawem przepisanych, i tylko podług trybu prawnego. — 5) Każdy wyznaie swoią Religią z równą wolnością, i dla iéy obrządków równuéy doznaie opieki. — Z tém wszystkiem.— 6) Religiia Rzymsko-Katolicka iest Religiię Państwa. — 7) Plebani Rzymsko-Katolickiey Religii i innych wyznań Chrześciiańskich odbierać będą sami płacę ze Skarbu Królewskiego.— 8) Francuzi maią prawo ogłaszać swe zdania, i drukować one, stosuiąc się do praw, które nadużycia téy wolności karcić maią. — 9) Wszelka własność, ta nawet, którą narodową zowią, iest nietykalna, gdyż prawo nie czyni między niemi żadney różnicy. — 10) Kray żądać może ofiary własności na dobro swoie prawnie dowiedzione, lecz tylko za poprzedniém wynagrodzeniem. — 11) Wszelkie poszukiwanie za zdania aż do przywrócenia niniéyszego Rządu iest zakazane. Podobnież, zapomnienie nakazuie się Trybunałóm i Obywatelóm. — 12) Znosi się konskrypcya. Prawo oznaczy zaciąg do woyska morskiego i lądowego.

Kształt Rządu Królewskiego.

13) Osoba Króla iest nietykalna i święta. Ministrowie iego są odpowiedzialni. Do Króla iedynie należy władza wykonawcza. — 14) Krol iest Naczelnikiem Kraiu. Przy nim naywyższa zwierzchność nad siłą lądową i morską. Wypowiada woynę, zawiéra traktaty przymierza, pokoiu i handlu. Mianuie na wszystkie urzędy administracyi publiczney. Wydaie potrzebne urządzenia tyczące się wykonania praw i bezpieczeństwa Kraiu. — 15) Władza prawodawcza będzie pospołu przy Królu, Izbie Parów i Izbie

Deputowanych z Departamentów. — 16) Król podaie proiekt do prawa. — 17) Proiekt do prawa podany będzie według woli Króla Izbie Parów, lub Izbie Deputowanych, wyiawszy prawo o podatkach, które wniesione bydź musi naprzód do Izby Deputowanych. — 18) Każde prawo przyięte bydź ma większością głosów obu Izb, po wolnem iego roztrząsnieniu. 19.) Izby maią prawo upraszać Króla, aby we wszelkich przedmiotach podawał proiekta do prawa, i donosić mu, co im zdaie się bydź potrzebném do wyrażenia w prawie. — 20.) Każda z Izb może przesząłć prośbę takową do Króla; lecz prośba ta powinna bydź wrpzód roztrząsana przez arbitrów; od podaiącéy ię Izby, w dni 10 dopiéro drugiéy Izbie udzieloną bydź może. — 21.) Gdy ta prośba od drugiéy także Izby będzie przyiętą, natenczas poda się ią Królowi; a ieżli ią Król odrzuci, tedy wciągu trwaiącego posiedzenia ponowioną bydź nie może. — 22) Król tylko sankcyonuie prawa, i one ogłasza. — 23) Lista cywilna ustanowiona będzie przez pierwsze prawodawstwo, zebrane po rozpoczęciu się rządów Króla, na cały czas rządów iego.

O Izbie Parów.

24) Izba Parów iest częścią istotną Władzy prawodawczey. — 25) Zwołuie ią Król razem z Izbą Deputowanych. — Posiedzenie ich razem się zaczyna i kończy. — 26) Każde zgromadzenie Izby Parów, któreby się odbywało nie w czasie posiedzenia Izby Deputowanych, lub któreby nie było nakazane od Króla, uważa się za przeciwne prawu, a zatem nie ważne. — 27) Do Króla należy mianowanie Parów Francyi. Liczby ich nie oznacza się. Król może zmieniać godności, mianować dożywotnie, lub uczynić godność Parów dziedziczną, iak mu się podoba. — 28) Parowie wchodzić mogą do Izby maiąc lat 25; lecz dopiéro po skończonym 30 roku nabywaią prawa głosowania. — 29) Kanclerz Francyi prezyduie w Izbie Parów, a w nieprzytomności iego, Par mianowany od Króla. — 30) Członki familii Królewskiéy i Xiążęta krwi są z urodzenia Parami; zasiadaią zaraz po Prezesie, lecz maiąc lat 25, dopiero głosować mogą. — 31) Xiążęta nie mogą prędzéy zasiąśdź w Izbie Parów, aż gdy Król rozkaże i wezwie ich na początku każdego posiedzenia przez szczególne poselstwo. W przeciwnym razie wszystko, coby w ich obecności zaszło, uważane będzie za nieważne. — 32) Wszystkie obrady Parów są tayne. — 33) Izba Parów roztrząsa zbrodnie zdrady i zamachy przeciw bezpieczeństwu Kraiu, które prawo wyszczególni. — 34) Żaden Par nie może bydź uwięziony bez zezwolenia swéy Izby, i od niéy tylko kryminalnie sądzonym bydź może.

O Izbie Deputowanych z Departamentów.

35) Izba Deputowanych składa się z Deputowanych mianowanych przez Kollegiia obiercze; prawo oznaczy urządzenie tych Kollegiiów. — 36) Każdy Departament mianować będzie tylu, jak dotąd Deputowanych. — 37) Deputowani obrani będą na lat 5, tak, że Izba co rok w piątéy części odnawiać się będzie. — 38) Nie można bydź Deputowanym, nie maiąc lat 40, i nie płacąc rocznego stałego podatku 1000 franków. — 39) Gdyby w iakim Departamencie nie było osób maiących 50 wiek przepisany, lub płacących wspomnionego podatku 1000 franków, wtedy zastąpieni będą przez takich, którzy nayblizéy 1000 franków płacą, i ci mogą się ubiegać o wybór z piérwszemi. — 40) Wybieraiący Deputowanych nie mogą używać prawa wyboru, ieżli nie płacą stałego podatku 300 franków, i ieżli nie maią naymniéy lat 30 — 41) Król mianuie Prezesów Kollegiiów obierczych, którzy sami przez się są ich członkami. — 42) Połowa przynaymniéy Deputowanych będzie wybrana z tych, którzy w Departamencie są osiadli. — 43) Prezesa Izby Deputowanych Król mianuie z 5ciu Deputowanych od Izby mu podanych. — 44) Sessye téy Izby są publiczne; lecz na żądanie pięciu Deputowanych zamienić się mogą w tayne. — 45) Izba dzieli się na Wydziały dla roztrząsania proiektow przez Króla podanych. — 46) Żadna poprawa prawa nie może nastąpić, ieżli iéy wprzód Krol nie podał Wydziałowi, maiącemu ią roztrząsać. — 47) Izbie Deputowanych podawane będą wszelkie proiekta podatkowe. Po ich przyięciu odsyłane będą do Izby Parów. — 48) Żaden podatek nie może bydź nakazywany i wybierany, ieżli go obie Izby nie przyimą, a Król nie potwierdzi. — 49) Podatek gruntowy na rok się tylko stanowi; pobory niestałe mogą bydź na lak kilka uchwalone. — 50) Krol zwołuie corocznie obie Izby, odracza ie, i może Izbę Deputowanych rozwiązać; lecz w tym przypadku, musi zwołać inną w przeciągu 3 miesięcy. — 51) Żaden członek Izby Deputowanych nie może bydź więziony w czasie posiedzenia, tudzież przez 6 tygodni przed i po posiedzeniu. — 52) Żaden członek téy Izby nie może bydź pod-

czas posiedzenia więzionym i sądzonym kryminalnie, chyba, że będzie schwytany na gorącym uczynku, i gdy na to Izba zezwoli. — 53) Wszystkie petycye iedney i drugiey Izby powinny się podawać na pismie. Prawo zakazuie wszelkich słownych petycyi przed szrankami.

O Ministrach.

54) Ministrowie mogą bydź członkami Izby Parów i Izby Deputowanych. Oprócz tego, maią przystęp tak do iedney iako i do drugiey Izby, i muszą bydź wysłuchani, gdy tego żądaią. — 55) Izba Deputowanych ma prawo oskarżania Ministrów, i zapozywania ich przed Izbę Parów, która sama tylko ma prawo ich sądzenia. — 56) Mogą zaś iedynie tylko bydź oskarżeni o zdradę i zdzierstwa. Szczególne ustawy opiszą te występki, i oznaczą sposób sądzenia onych.

Sądownictwo.

57) Sprawiedliwość pochodzi od Króla; sprawowana iest imieniem iego przez Sędziów, których Król mianuie i postanawia. — 58) Mianowani przez Króla Sędziowie nie mogą bydź złożeni z urzędu. — 59) Zwyczayne teraz istnące wyższe Sądy i Trybunały zachowane są w składzie swoim. Na mocy prawa tylko może w nich nastąpić odmiana. — 60) Teraźnieysze ustanowienie Sądów handlowych zachowane. — 61) Zachowane takoż Sądy pokoiu. Sędziowie pokoiu, lubo przez Króla mianowani, mogą bydź złożeni z urzędu. — 62) Nikt nie może bydź wyięty z pod władzy właściwego Sędziego. — 63) Z tego powodu nie mogą bydź ustanowione ani żadne Kommissye, ani nadzwyczayne Trybunały. Wszelako pod tym wyrazem nie obięte Sądy prewatalne, gdyby ich przywrócenie za potrzebne uznane było. — 64) W sprawach kryminalnych odbywaią się Sądy publicznie, ieżli to publiczne ich odbywanie się nie iest przeciwne porządkowi i dobrym obyczaiom; w takim razie ogłasza to Trybunał przez Uchwałę swoię. — 65) Ustanowienie Przysięgłych zachowane; odmiany, iakieby przez długie doswiadczenie za potrzebne uznano, tylko na mocy prawa nastąpić mogą. — 66) Kara zabierania maiątku zniesiona. — 67) Król ma prawo przebaczania osądzonym i odmieniania kar wyznaczonych. — 68) Kodex cywilny, i trwaiące teraz prawa, nie sprzeciwaiące się ninieyszemu aktowi konstytucyynemu, pozostaią w mocy swoiey, dopóki prawnie nie będą zniesione.

Szczególne od Kraiu zatwierdzone prawa.

69) Woyskowi w czynney służbie będący, Officerowie i żołnierze nieczynni, wdowy, pensyonowani Officerowie i żołnierze, zachowuią swoie stopnie, zaszczyty i pensye. — 70) Dług publiczny zapewniony; wszelkie zobowiązanie się, przyięte od Kraiu względem wierzycieli swoich, iest nietykalne. — 71) Dawna Szlachta przybiera znowu swoie tytuły; nowa zachowuie także swoie. Król mianuie Szlachtę według upodobania: lecz daie im tylko stopień i zaszczyt, bez uwolnienia ich od ciężarów i obowiązków towarzystwa. — 72) Legiia honorowa zachowana. Król określi wewnętrzne iey urządzenia i ozdobę postanowi. — 73) Osady rządzone będą osobnemi prawami i urzędzeniami. — 74) Król i Następcy iego przy uroczystey koronacyi wykonaią przysięgę na wierne zachowanie ninieyszey Konstytucyi.

Artykuły czasowe.

75) Deputowani z Departamentów Francyi, którzy przy ostatniem odroczeniu zasiadali w Ciele prawodawczém, będą mieli mieysce w Izbie Deputowanych, dopóki nie będą zastąpieni. — 76) Pierwsze mianowanie 5tey części Izby Deputowanych nastąpi naypóźniey w roku 1816, według ustanowionego w działach porządku.

Rozkazuiemy, aby ninieyszy Akt konstytucyyny, podany Senatowi i Ciału prawodawczemu, stosownie do odezwy Naszey z dnia 2. Maia, natychmiast przesłany był do Izby Parów i Izby Deputowanych.

Dań w Paryżu 1814 roku Pańskiego, a 19 panowania Naszego.

Ludwik.

Abbé de Montesquiou.

Xiestwo Warszawskie.

Gazeta Korrespondenta Warszawskiego pod d. 25. Czerwca, zawiera następuiący artykuł z Warszawy:

Czytamy w dzienniku Frankfórtskim co następuie:

Wielki Xiążę Konstanty pisał w Paryżu dnia 27. Maia następuiący list do Jenerała dywizyi Sokolnickiego:

„N. Imperator wszech Rossyi raczył rozkazać na prośbę moią, aby zwłoki ś. p. Marszałka Xięcia Poniatowskiego, oddane były woysku Polskiemu, dla przeniesienia ich do Warszawy. WPana to, Jene-

rale będzie udziałem, odprowadzić tę świętą pamiątkę na przeznaczone dla niey mieysce. Dane będą w Warszawie szczególne rozkazy, ażeby zwłoki tego chlubney pamięci Xięcia, oddane były ziemi z honorami, należnemi iego urodzeniu, stopniowi, i cnotóm woyskowym. Wręczysz WPan załączone pismo Wielkorządcy Saxonii, Xięciu Repninowi. Zawiera ono rozkazy Nayiaśnieyszego Imperatora wszech Rossyi względem tego świętego przedmiotu. Nie omieszka ón wspierać WPana w środkach, iakie WPanu przedsięwziąć wypadnie."

(Podpisano) Konstanty,
Wielki Xiążę Rossyi.

Do tego listu załączony był następuiący rozkaz dzienny:

„Nayiaśnieyszy Imperator na podaną przez mnie prośbę, rozkazał, aby zwłoki ś. p. Marszałka Xięcia Poniatowskiego, oddane były woysku Polskiemu, któremu tak dzielnie dowodził, dla przeniesienia ich do Warszawy."

„Jenerałowi Sokolnickiemu powierzonem zostało odprowadzenie tey świętey pamiątki. Wydane będą rozkazy szczególne, aby zwłoki tego znakomitego Męża, pochowane były z honorami, należnemi iego urodzeniu, stopniowi, i cnotóm woyskowym."

„Mam się za szczęśliwego, iż uprzedziłem życzenia woyska Polskiego, i że mogę ogłosić postanowienie, tak pochlebne dla iego uczucia.

(Podpisano) Konstanty,
Wielki Xiążę Rossyyski.

Prefekt Departamentu Warszawskiego ogłosił ze zlecenia Dyrekcyi Ministerium Spraw wewnętrznych następuiący Ukaz N. Cesarza Rossyyskiego, wydany do JW. Jenerała Gubernatora Xięstwa Warszawskiego:

„Uwalniaiąc z niewoli osoby różnych rang w woysku Polskiem bywsze, tak w woysku znayduiące się, iako i wzięte później, rozkazuiemy, aby, ieżeli kto z nich ma sekwestrowany maiątek z przyczyny oddalenia się z Oyczyzny skonfiskowany, takowy im zupełnie w ich posiadanie zwrócić, równie iak i osobom bywszym w woysku Polskim, które teraz z Francyi do Oyczyzny powracaią."

Na oryginale podpisano własną Jego Imperatorskiey Mości ręką.

Alexander.

W obu Gazetach Warszawskich pod d. 21. Czerwca czytamy rozłożenie zarodów woyska Polskiego, podpisane d. 18. Czerwca przez Jen. dywizyi Dąbrowskiego, a służące dla Woyskowych Polskich, powracaiących do Xięstwa z niewoli lub obcey służby. Mianowani są oraz we wszystkich dziesięciu Departamentach, składaiących Xięstwo Warszawskie, Officerowie sztabowi, maiący uzupełniać zarody 22 pułków piechoty i 21 pułków iazdy. Oprócz tego należą ieszcze do ogółu artylerya piesza i konna, inżyniery, sapery pontonniery, kompania rzemieślnicza, batalion zaprzęgów, weterani i inwalidzi, oraz Polskie legiie Włoskie, Reńskie i Nadwislańskie piesze i konne, gwardye konne, Polska i Litewska, strzelcy piesi i konni Litewscy, tudzież krakusy (składaiący zapewne hufce nieregularney konnicy).

Rozmaite Wiadomości.

NN. Monarchowie Cesarz Rossyyski i Król Pruski popłynęli z Boulogne na liniwym okręcie Angieskim o 104 działach do Anglii, wysiedli w Dower dnia 7go Czerwca, i poiechali nazaiutrz do Londynu. W orszaku tych Monarchów, znayduie się pomiędzy inemi znakomitemi Osobami Hetman Kozaków Hrabia Płatow i Pruski Marszałek polny Blücher.

W Warszawie spodziewanym iest na dzień 30ty Lipca Rossyyski W. Xiążę Konstanty, który iedzie teraz z Paryża do Petersburga.

N. Król Pruski, nagradzaiąc zasługi Kanclerza Stanu Barona Hardenberga, wyniósł go wraz z potomkami iego na dostoyność Xiążęcą, i przyrzekł dadź mu dobra. Podobnyż zaszczyt dostał się także w udziale polnemu Marszałkowi Blücherowi który został takoż Xięciem i otrzyma dobra, Potomkowie zaś iego będą Hrabiami.